

**УДК 378(092)Ушинський
ББК 74.58**

Рекомендовано до оприлюднення рішенням Вченої ради

Гуманітарно-педагогічного факультету

Національного університету біоресурсів і природокористування України

(протокол № 9 від 20 квітня 2023 р.)

Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників (до 200-річчя К. Ушинського)»: збірник доповідей учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної он-лайн конференції. Київ: НУБіП України, 2023. 207 с.

У збірнику вміщені тези доповідей учасників конференції, що охоплюють різні аспекти у галузі гуманітарних, антропологічних наук, педагогіки, методики навчання, теорії і методики виховання, управління освітнім процесом, збереження здоров'я, інформаційно- комунікаційних технологій в освіті. Висвітлено актуальні проблеми теорії і методики організації освітнього процесу: виклики в умовах воєнного стану, реконструкція минулої реальності та погляд на сьогодення у світлі державотворчих процесів, духовної безпеки українського суспільства, політологічного та лідерологічного аналізу. Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів і школярів.

Тези подано в авторській редакції

Автори тез відповідають за автентичність, достовірність викладеного матеріалу,

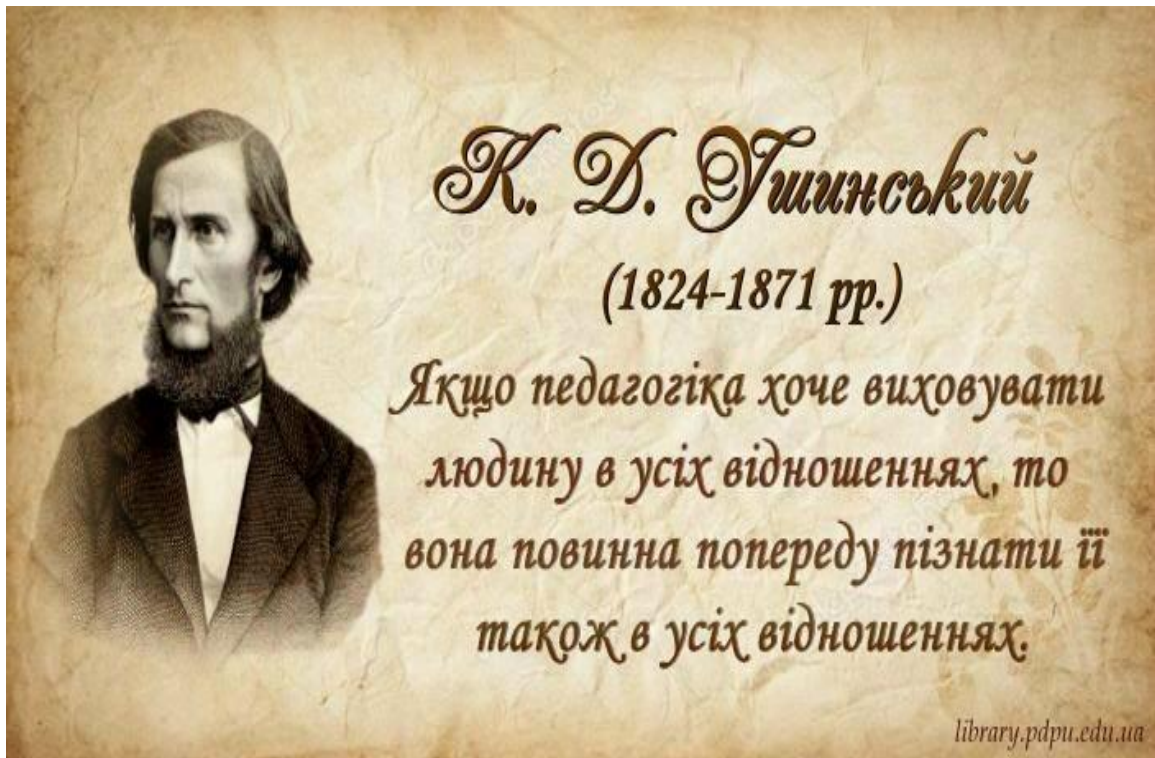
за правильне цитування джерел, покликання на них.

Передруковувати опубліковані у збірнику матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Збірник доповідей розповсюджується в електронному вигляді.

© НУБіП України, 2023

© Автори, 2023

«Усе, що бачили, все, що зазнали, що пережили та передумали ці незчисленні покоління предків, передається легко й без великих зусиль дитині, яка тільки-но відкриває очі на світ Божий, і дитина, навчившись рідної мови, вступає вже в життя з безмежними силами. Не тільки умовних звуків вчиться дитина, вивчаючи рідну мову, а н'є духовне життя і силу...»

К. Д. Ушинський

ЗМІСТ

<i>Андрющенко Альона Олексіївна, Васюк Оксана Вікторівна</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ТЕХНОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»	12
<i>Бадешко Антон Олександрович, Костиця Ірина Валентинівна</i> Перехід вишів до Smart-освіти як необхідна умова сьогодення України	15
<i>Баутіна Тетяна Миколаївна, Костинюк Василь Степанович</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ ЯВИЩ І ПРОЦЕСІВ ЗА К. УШИНСЬКИМ	18
<i>Бояк Денис Анатолійович, Костинюк Василь Степанович</i> СУХОМЛИНСЬКИЙ: ВЧИТЕЛЬ, ЯКИЙ ВЧИВ ЛЮБИТИ І ПОВАЖАТИ ПРИРОДУ	20
<i>Бричка Ірина Василівна, Маценко Леся Миколаївна</i> МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ТА СТУДЕНТСЬКОГО КОЛЕКТИВУ В УМОВАХ ЗВО	22
<i>Булас Аліна Вікторівна, Марченко Тетяна Володимирівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	24
<i>Василенко Людмила Степанівна, Васюк Оксана Вікторівна</i> СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ “ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА”	27
<i>Верещака Анастасія Сергіївна, Хоменко Анна Олександрівна, Локазюк Олександра Вікторівна</i> МАПИ ДУМОК ПРИ ВИКЛАДАННІ ТА ВИВЧЕННІ МЕНЕДЖМЕНТУ	30
<i>Вечерова Дарья Сергіївна, Фокіна Тетяна Іванівна</i> ВПЛИВ ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ХУДОЖНІХ ВИДАНЬ НА РЕЦИПІЄНТІВ	33
<i>Виговський Владислав Андрійович, Васюк Оксана Вікторівна</i> ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	36
<i>Ворвинець Михайло Михайлович, Васюк Оксана Вікторівна</i> ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	39
<i>Гребінчак Олександр Ілліч, Косінова Оксана Миколаївна</i> ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА УШИНСЬКОГО У ФОРМУВАННІ ДІАГНОСТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З АГРОІНЖЕНЕРІЇ	42
<i>Григоращенко Олександр Олександрович, Чередник Лідія Миколаївна</i> ГРОМАДЯНСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	45
<i>Гринчук Поліна Юрійівна, Маценко Леся Миколаївна</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ	49
<i>Гринь Ігор Леонідович, Дубовська Наталія Вікторівна</i> СТВОРЕННЯ WEB – КВЕСТУ З ДИСЦИПЛІНИ БЕЗПЕКА	53

Вечерова Дарья Сергіївна,
студентка спеціальності «Журналістика»
Фокіна Тетяна Іванівна,
к. пед. н.,
Фаховий коледж «Універсум»
Київського університету імені Бориса Грінченка
(м. Київ, Україна)

ВПЛИВ ІЛЮСТРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ХУДОЖНІХ ВИДАНЬ НА РЕЦИПІЄНТІВ

Естетика має значний вплив на реципієнтів не лише на етапі ознайомлення з текстом видання художньої літератури, а й на подальше розуміння змісту, оскільки вона стосується безпосереднього візуального сприйняття твору в цілому. Важливо з'ясувати, які типи ілюстрацій будуть відповідати особистим естетичним потребам читачів; які викликають найбільший емоційний відгук; яким аспектам ілюстративного матеріалу варто приділяти більше уваги під час створення художніх видань, щоб задовольнити різні групи читачів (урахування таких аспектів як стиль, техніка виконання, кольорова гама та ін.) та збільшити попит на видання.

По-перше важливо зрозуміти важливість застосування сучасних технологій у процесі створення ілюстрації. XXI ст. характеризується як «вільне для сприйняття та творчості», коли різні сфери візуального мистецтва можуть не лише доповнювати один одного, але й продукувати нові напрями в їх практичному застосуванні. Сучасні технології допомагають митцям зосереджувати свою увагу не лише на власному сприйнятті продукту, але й орієнтуватися на тренди, що поширюються серед їх аудиторії та світі в цілому.

Мальцева А. та інші дослідники впливу цифрових технологій на розвиток ілюстрації стверджують, що візуалізація інформації є «повсякденною потребою сучасного суспільства», а вплив цифрової ілюстрації неможливо применшити через попит, інтерес та її стрімкий розвиток. Як зазначають дослідники, *цифрова або діджиталізована ілюстрація* «складає гідну конкуренцію традиційній ілюстрації, яку виконували в різноманітних техніках від руки» (Мальцева, с. 1-4).

Протягом січня 2022 року було проведено опитування серед 106 респондентів різної вікової категорії, де 57,5 % — до 18 років та 42,5 % — старше зазначеного віку. Серед них: школярі, студенти, вчителі, викладачі та особи без спеціалізованої освіти. Незалежно від електронного чи друкованого формату видання, вагома частка опитуваних (35,7 %) вдається до читання періодично від кількох тижнів до пів року. Проте 25,4 % читає мало не щодня. Серед останніх – опитувані молодше 18 років.

Щодо думки про роль ілюстрації у художніх виданнях: 84 % опитаних вважають відтворення емоційної атмосфери та проникнення у сюжет твору найважливішою функцією у художніх виданнях, з-поміж інших 16 % — де є

доцільним саме орієнтування та пояснення змісту. Пушкар О. та Андрущенко Т. вважають, що іноді зайва суворість оформлення або відсутність ілюстрацій ускладнюють сприйняття, і навіть вдале за всіма іншими параметрами видання не матиме успіху (Пушкар, Андрущенко, с. 8). На противагу дослідникам більшість респондентів погоджуються з доцільністю: 67 % вважають, що використання ілюстрацій у художніх творах загалом залежить від жанру, змісту та інших особливостей твору. Проте 23,6 % повністю згодні з думкою про доречність, і лише 9,4 % заперечують її.

Наразі сучасна видавнича справа України є прихильником концептуальності. Як зазначають Хведчик В. та Седак О., така ілюстрація надає уявлення не про деталізовані факти з твору та не конкретизує їх, а відповідає за загальні відомості змісту та відтворює суб'єктивне сприйняття твору художника (Хведчик, Седак, с. 5).

Найчастіше купують видання художньої літератури з теплим кольоровим рішенням, що має на меті привабити читача, 21,7 %, звертають увагу на пастельні – 17,9 %, звертаються до видань з темними кольорами – 16,9 %, з яких 9,4 % — до класичних чорно-білих. Інші ж 15,2 % придбають видання, в якому поєднані вище означені рішення, мають різну читацьку потребу чи зовсім не звертають на це увагу.

В оформленні художнього твору можуть застосовуватися допоміжні елементи, які навмисно створюють емоційне та інформативне підсилення текстового наповнення. 73,5 % опитаних стверджують, що це може бути пізнавально для них, зазначають, що це підсилює образність, емоційність та розкриває конкретні аспекти твору. 25,3 % не бачать сенсу та лише 1,2 % говорять про залежність від потреби читача під час ознайомлення з художнім виданням. Тому зловживати допоміжними ілюстраціями не варто.

Також у великих за обсягом художніх творах (романи, новели, поеми тощо) може міститися велика кількість персонажів, яка, за умови зростання попиту на продукцію, може розширитися у ціле ком'юніті. Художньому редактору варто прислухатися до ідеї створення структурованої, проте не менш візуально привабливої інфографіки в кінці твору, або на спеціально відведених та узгоджених з автором сторінках. 84,9 % опитаних вважають такі нововведення корисними та цікавими. Інша частка, 2,8 %, що це може бути корисним у тому випадку, якщо автор буде впевнений, що твір зможе дійсно зацікавити, а герої будуть достатньо прописаними; 12,3 % - має намір аналізувати героїв самостійно без допоміжних ресурсів у книзі. Така *додаткова пізнавальна ілюстрація* може бути у вигляді розкриття персонажів через таблицю домінування характерів, аналітично-психологічних типологій тощо, де дізнатися про сенс структури можна з додаткових джерел, які мають бути обов'язково подані у вигляді зноски чи, наприклад, QR-коду.

А суб'єктивними ознаками *універсальної ілюстрації* у художніх виданнях, за словами респондентів, може бути та, яка:

1. Допомагає читачу помітити деталі, які могли бути упущеними у змісті. Може натякнути на додатковий сенс та мету твору.

2. Розкриває ситуації у творі більш яскраво та точно; інформативно доповнює текст; формулює чіткіше уявлення про описувані події.

3. Допомагає естетично збагатити світогляд та уявити речі, яких не існує.

4. Зберігає стилістику впродовж всіх сторінок, тобто має витриманий єдиний стиль.

5. Пов'язана з ключовими, емоційно-забарвленими поворотами у книзі: не є стримуючим елементом, що ігнорує основне текстове наповнення.

Проте, дійсно, єдиної відповіді на це питання немає. Все залежить від індивідуального сприйняття твору читачем. Цікавою була думка і про різнопланове зображення світу, де було б доцільно розмежовувати буденний чи приємний зміст й зображати його плавними лініями, світлими кольорами, а драматичні моменти — динамічними, контрастними, за необхідності використовувати гострі кути та темну кольорову гаму. Або, якщо у творі наявний заплутаний сюжет, то варто скористатися науково-пізнавальними ілюстраціями (карти, схеми тощо). Також для багатьох реципієнтів є важливим зображення місцевості у формі пейзажів без допоміжних елементів у вигляді героїв.

Отже, в процесі створення художніх літературних творів із ілюстративним матеріалом варто звернути увагу на естетичні вподобання реципієнтів, щоб забезпечити їхню задоволеність та більшу взаємодію з твором. Важливо оптимізувати функцію ілюстративного матеріалу як естетичну цінність для різних споживачів.

Також на підставі опитувальника можна зробити такі висновки:

1. Комунікація між автором та художником-ілюстратором є невід'ємною складовою художнього видання, а зв'язок останнього з сучасними тенденціями митців і споживачем — запорука гідного просування на ринку.

2. Колір та стиль ілюстрацій значно впливають на естетичні враження реципієнтів, де більшість сприймає спокійні кольори, а деталізованість впливає на чинник сприйняття більше, ніж мінімалістичність.

3. Наявність ілюстрацій та, в більшості випадків, додаткових інтерактивних елементів і пізнавальних ілюстрацій може підвищити інтерес до твору, зокрема молодшої аудиторії, та тієї, яка знає й цікавиться художніми виданнями.

Література:

1. Мальцева А. О., Кугай Т. А., Павленко А. Ф., Басанець О. П., Бистрякова В. Н., Вплив цифрових технологій на розвиток ілюстрації в графічному дизайні. *Технології та дизайн*, 2017.
2. Пушкар О. І, Андрющенко Т. Ю. Ілюстрування (навч. посібник), 2015.
3. Хведчик, В. Л., Седак, О. І. Концептуальна ілюстрація як напрям сучасної книжкової графіки. *Технології та дизайн*, 2020.